

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001233

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 15-03-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горбачова Валерія Вадимівна

2. Gorbachova Valerija V

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Дата захисту: 05-03-2024

Спеціальність за освітою: Мистецтвознавство, графічні практики

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ Горбачова ID4187

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.31.31, 18.31.31.09, 18.01

Тема дисертації:

1. Живопис Індії постколоніальної доби: художні експерименти, образно-пластична структура
2. Painting of post-colonial India: artistic experiments, figurative and plastic structure

Реферат:

1. В сьогоденних умовах воєнного стану в нашій країні через агресію РФ з 24 лютого 2022 року, котра ставить за мету знищити українців як націю разом з українською культурою, особливої актуальності набуває збереження наших наукових здобутків, зокрема і в сходознавстві, включаючи індологію. Дисертація присвячена дослідженню формування індійської національної живописної школи в умовах звільнення від колоніальної залежності. Становлення орієнталістики і, зокрема, індології в українській культурі розпочалось ще в 1920-х роках, але було перервано в результаті репресій проти українських вчених за сталінських часів у 30-х роках ХХ століття. Задля усунення прогалин в українському мистецтвознавстві у сфері індології, що склалися на сьогодні, в даній дисертації розглядається один з найменш досліджених періодів в живописі Індії в постколоніальний період. Метою роботи стало комплексне висвітлення етапів розвитку індійського живопису, що формувався у контексті реакції на колоніальну історію Індії, а також становлення національної школи, притаманних їй художніх експериментів та образно-пластичних

концептів. Об'єкт дослідження — індійський живопис кінця XIX — XX століття. Предмет дослідження — відновлення національної індійської школи живопису в умовах здобуття незалежності, а також художньо-стильові особливості творчості індійських живописців — послідовників напрямку свадеші та представників академічної школи. Наукова новизна полягає в тому, що в результаті проведеного дослідження вперше введено до наукового обігу низку творів індійських художників та художниць XX ст.; розкрито стратегії інтерпретацій постколоніального мистецтва Індії та живописні концепції, що побутували та змінювались протягом XX століття; удосконалено розуміння поняття відродження національної індійської школи та напрямку свадеші у живописі; набуло подальшого розвитку розуміння особливостей співіснування академічного мистецтва та розвитку національного відродження з орієнтацією на традиційні види мистецтва; уточнено та доповнено огляд діяльності мистецьких об'єднань Індії після здобуття фактичної незалежності країни, а також вектор розвитку індійського мистецтва др. пол. XX століття. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків (альбому та списку ілюстрацій, списку публікацій та апробацій результатів дослідження). В першому розділі викладено результати аналізу історіографії фахової літератури, наведено джерельну базу та обґрунтовано методологію дослідження. Аналіз історіографії засвідчив, що у сучасному мистецтвознавстві безпосередньо тема художніх експериментів та образно--стилістичної структури творів індійських художників в рамках постколоніальних процесів порушувалась лише фрагментарно в працях окремих індологів-мистецтвознавців — П. Міттер, Р. Паріму, С. Крамріш. Подібні дослідження не містять цілісного погляду на внутрішні процеси реформації індійського живопису протягом періоду усвідомлення колоніального впливу та шляхів його подолання. Опрацювання архівних матеріалів, колекцій музеїв, галерей дали можливість створити необхідну джерельну базу для виявлення цільності процесу формування сучасного живопису Індії, а також простежити еволюцію художніх практик індійських художників протягом XX століття. Методологічною основою праці став комплексний підхід з використанням як загальнонаукових, так і спеціальних мистецтвознавчих методів дослідження. В другому розділі простежено вплив колоніалізму на індійське мистецтво, що відобразився у різних аспектах художнього вираження, виробництва та ідентичності. Розкрито трансформацію системи мистецької освіти у контексті переходу від опіки індійських правителів князівств до патронажу британських посадовців та європейської аудиторії. Естетичні потреби нових можновладців поступово впливали на мистецтво спочатку через комерційну складову, як-от збільшення кореляції замовлень в залежності від жанру, стилю чи техніки, а надалі в неможливості індусам впливати будь-яким чином на навчальну програму. На інституційному рівні колоніальна влада заклала основи того, як індійське суспільство споживало мистецтво та сформувало його сприйняття через сегментацію та оцінку за релігійними ознаками, через вікторіанські етичні моделі інтерпретації та спроби провести паралелі з європейським мистецтвом як в Індії, так і на Заході. У свою чергу це призвело до посилення розвитку академічного живопису в Індії та формування плеяди так званих митців-джентльменів, які надавали перевагу олійним фарбам, портрету, натюрмортам та натуралістичним замальовкам. Відбувається зміна сприйняття національного мистецтва Індії, а також позиціонування його як наївного та народного у протизагаду до європейських академічних традицій живопису. Досліджено реакцію культурної спільноти Індії на колоніалізм, що проявлялась в двох варіантах — рефлексії через мистецькі та культурні друковані видання, які стають простором для полеміки усіх сторін, а також створенню радикального руху свадеші.

2. In today's conditions of martial law in our country due to the aggression of the Russian Federation from February 24, 2022, which aims to destroy Ukrainians as a nation along with Ukrainian culture, the preservation of our scientific achievements, in Oriental studies, including Indology, is of particular importance. The dissertation is devoted to the study of the formation of the Indian national school of painting in the conditions of liberation from colonial dependence. The formation of Oriental studies and Indology in Ukrainian culture began in the 1920s but was interrupted as a result of repressions against Ukrainian scientists during the Stalinist era in the 30s of the 20th centuries. To eliminate the gaps in Ukrainian art history in the field of Indology that have developed today, this dissertation examines one of the least researched periods in the painting of India in the post-colonial period. The aim of the work was a comprehensive coverage of the stages of the development of Indian painting, which was

formed in the context of the reaction to the colonial history of India, as well as the formation of the national school, its inherent artistic experiments, and visual and plastic concepts. The object of research is Indian painting of the end of the 19th and 20th centuries. The subject of the study is the restoration of the national Indian school of painting in the conditions of gaining independence, as well as the artistic and stylistic features of the work of Indian painters – followers of the swadeshi direction and representatives of the academic school.⁹ The scientific novelty is that, as a result of the conducted research, a number of works by Indian artists of the 20th century were introduced into scientific circulation for the first time; strategies of interpretations of post-colonial Indian art and pictorial concepts that have been around and changed during the 20th century are revealed; improved understanding of the concept of the revival of the national Indian school and the direction of swadeshi in painting; the understanding of the peculiarities of the coexistence of academic art and the development of national revival with an orientation to traditional forms of art has gained further development; the overview of the activity of art associations of India after the actual independence of the country was clarified and supplemented, as well as the vector of the development of Indian art second half 20th century. The work consists of an introduction, four chapters, conclusions, a list of used sources and appendices (album and list of illustrations, list of publications and approvals of research results). In the first chapter, the results of the historiography of specialized literature are presented, the source base is given, and the research methodology is substantiated. The analysis of historiography proved that in modern art studies, the topic of artistic experiments and figurative structure of Indian artists within the framework of postcolonial processes was discussed only fragmentarily in the works of individual Indologists-art historians – P. Mitter, R. Parimoo, S. Kramrisch. Such studies do not contain a holistic view of the internal processes of the reformation of Indian painting during the period of awareness of the colonial influence and the way to overcome it. Processing of archival materials, collections of museums, galleries made it possible to create the necessary source base for revealing the integrity of the process of formation of modern Indian painting, as well as to trace the evolution of the artistic practices of Indian artists during the 20th century. The second chapter traces the influence of colonialism on Indian art, reflected in various aspects of artistic expression, production, and identity. The transformation of the art education system in the context of the transition from the guardianship of the Indian rulers of the principalities to the patronage of British officials and the European audience is revealed. The aesthetic needs of the new rulers gradually influenced art, first through the commercial component, such as the increase in the correlation of orders depending on the genre, style, or technique, and later on the inability of the Hindus to influence the curriculum in any way. At an institutional level, colonial rule laid the foundations for how Indian society consumed art and shaped its perception through segmentation and evaluation along religious lines, through Victorian ethical models of interpretation, and attempts to draw parallels with European art in both India and the West.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Горбачова В., Соколюк Л. «Карикатура Індії другої половини XIX ст.». Art and Design. 2022. №3 (19). С. 54-71.
- Горбачова В. «Pictorialism in the context of the Bengal Renaissance». Художня культура. Актуальні проблеми. 2022. №18 (2). С. 15-21.

- Горбачова В. Мистецьке поселення Чоламандал: взаємодія між традицією і сучасністю (Індія, мадраська школа). Вісник ХДАДМ. 2023. № 2. С. 32-43.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколюк Л. Д

2.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рибалко Світлана Борисівна

2. Svitlana Rybalko

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабунич Юлія Ігорівна

2. Yuliia I. Babunich

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1947-8325

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна академія мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071027

Місцезнаходження: вул. Кубійовича, 38, Львів, 79011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Котляр Євген Олександрович

2. Yevgen O. Kotlyar

Кваліфікація: к. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальова Марія Миколаївна

2. Mariia Kovalova

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02071145

Місцезнаходження: вул. Мистецтв, буд. 8, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Павлова Тетяна Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Павлова Тетяна Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Штан Геннадій Валерійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна